

עמקיל לילך עד שכנר כל הצנע מוכנים לצמח
 ושומיים על הצנול. מאזם ויעבור מה הכושי עד
 פיוטו צ"א. שפרי פנופי הלך לפני מחושפן.
 ומחושפן רץ מלחוריו ועבר עליו ולפניו. וז"ל יש
 לשלל הצרכה. ומ"א"ל לעשות המעלה ונגומרה ומ"א"ל
 לגמול הצרכה. ופני הפירושם אמר דמנה שאלפטר
 לעשות צלזלע הצרכה כמו קשינה מפלן מילל
 וברומה. יש לצרך לפני המלה המעשה. ולשבות
 ולגמול מה הצרכה. מה"א"ל מנה ש"א"ל צרך כמו
 אילת מה וחק"ש ופלוניה מ"א"ל אלה לצרך קודם
 המלה המנוס. מלל מל"ע כעור ממש. ציאה אומה
 צמלח מו כפופר :

צרכה (מלל-צרכה) צרכה

ויש לקדים לעין פנמלא פכחים ד"ל אמר
 שמואל כל המעלה מצרך עליה עובר לשיימן ממי
 משמע דכ"ל עובר לשלל דמקדומו סוף מ' רכ"ח
 דל"ק וירך אחימען לירך סכנר ויעבור מה הכושי
 אכ"י אמר מסבא ויעבור מלס לפניהם. ומקס
 לנפול אמר שמואל בלשון סנלך לפנש. לומל קודם
 מ לפני עשייתן. ומו צמאי פלוגי הפי למורמי
 צהצמח פסוקים אלו. ופי דכר מכתס יש להביא
 כסוק אמר. מלל ע"כ יש צנה כונס עמוקס. דלפני
 מ קודם הים צממע עור שלל המהלל צממס כלל.
 מש"ס אמר לעין עובר למשמעו כמור ממש שימח
 צידו דכר המנוס. ומל ימיל לצרך. ומסו משמשו
 המקרה ויעבור מלס לפניהם. שצנור שאין המלך

ומרי דברי כסוגיא זו יש להראות על דברי הנצי"ב בהצמק דבר וילך ובמרומי
 שדה שהם מזחורים ונפלאים, אלא אף המוריה בבת אחת. שמסכיר את הלשון עובר
 לעשייתן שהוצרך המלמד להסביר מפסוקים מהו לשון זה שמשכנו קודם. כבר המארי
 נמק למה באמת שמואל לא אמר קודם משום שקודם היה משמעו אף זמן רב מקודם
 ואילו עובר מיד לפני המצה. והעיר הנצי"ב שלא לחינם הביאה הגמ' כראיה את הפסוק
 שאחממען רץ ויעבור את הכושי ולא את הפסוקים האחרים שהוכחו עוד שם שיעקב עבר
 לפני המתנות ושמלכנו עובר לפנינו וכולם מוכיחים שיעובר הוא קודם. אלא שאחממען
 מקודם היה מאחורי הכושי ובמחירת עבר על פניו וכסופו הקדימו.
 רעיון נפלא, אלא שהנצי"ב כתבו שאם אפטר לעשות המצה באמצע הברכה כמו
 קשירת תפילין ומילה, יש לכרך לפני התחלת המעשה, ולעשות, ולגמול את הברכה.
 ודברים אלה לא מוכיחים הם, הרי זו היא הדעה החרויה של בשעת מעשה ובאמת אין
 נהגים כך. אלא לולא דמסתפנא הייתי אומר בדרוכו הוא, אבל להפטר, שיש לפני הברכה
 כבר לעשות כאלו מתחילים המצה — התפילין מונחים על הרוות; שלישת המינים כבר
 בידו; התינוק והסני מוכנים — עד שכל אחד יוכל לחשוב כמו בריצת הכושי שהכושי
 יקדים והמעשה יגמר לפני הברכה. ומתאם באה הברכה ועוברת על המעשה — עובר
 לעשייתה — וגומרה ומקדימה כאחממען וגומר הברכה עד שהמעשה עוד לא הגיע. ולכן
 הלשון עובר הראיה מאחממען. אלא שפני דברי הנצי"ב במצוות שאין אפשרות לדבר
 זה יש אמנם להכין כדרך שיעקב הכין המתנות ולכרך מקודם.

צרכה (מלל-צרכה) צרכה

יש שבגמי מתקנים דבר שנראה מקודם
 ונראה לכאורה שלחינים אמורה, ולא כך הוא

דוגמא לדבר בפסחים ז ע"כ אמר רב יהודה אמר שמואל כל המצוות מברך עליהן
 עובר לעשייתן, בי רב אמרי חזק מן הטבילה ושופר הקשו בשלמא טבילה דאחרי גברא
 לא חזי אלא שופר מ"ש וכי תימא משום דלמא מקלקלא תקיעה אי הכי אפילו שחיטה
 ומילה נמי אלא אמר רב חסדא חזק מן הטבילה בלבד אחמר. ולכאורה נראים דברי בי
 רב ללא כל מוכר וצריכים לומר או שהם טעו או שהם לא אמרוה בכלל. אלא אפי"א שי
 לשאל מה עלה על דעתם הם אם אמרוהו או על דעת תלמידים שחשבו שאמרוהו.
 אלא שהדבר מתבאר מחזק דברי הרושלמי ברכות פ"ג הלך שם אמוראים
 מצוות אימת מברך עליהן רבי יוחנן — בארץ ישראל — אומר עובר לעשייתן, רב
 הווא — כככל — אומר בשעת עשייתן. ומסיף הירושלמי שבאו דברי רב הווא כשמואל
 שבישמו אמר רב יוסי בי ר' בון כל המצוות טעונות ברכה בשעת עשייתן, כלומר ברגע
 שקושר התפילין, ברגע שקובע המוזה וכדומה, ולא לפני המצה אלא בבת אחת עמה.
 וכמוכן שמראה הפנים צריך להוסיף ששמואל חזר מדבריו ופסק כר' יוחנן, כפי עדות
 הבבלי. (ועי' מנחות לה ע"כ שמואל אמר בתפילין שמברך בשעת הנחתו מדעתו
 בירושלמי אלא שהגמי שידעה מחזרתו שואלת הרי מברכים עובר לעשייתן ומתצמח
 משעת הנהג ועד שעת קשירתו) וכירושלמי שם מוסיף שמואל בשעת עשייתן חזק
 מקמיעה וטבילה, ובורר פירושו שכטבילה אי אפשר בשעת טבילה לכרך שלכו רואה
 את הערות כפי שכתב הר"י בפירושו בפסחים על זה, וכתמיעה נראה שכונתם שהשומע
 לא יברך בשעת תקיעה שעל ידי כך לא יוכל לשמוע.
 ולפי"ז דברי בי רב מוכיחים. הם אמרו כך לפני ששמואל חזר מדבריו, אלא או
 שגשאר הדבר כמסורת מושיית אף אחרי שחזר או שתקרו בישיבות אם אף אחרי חזרה
 משמעים אחרים הוא מוציא שניהם מן הכלל, ודומה משום שהשנים היחידים של תקיעה או
 לא יוכל להיות אלא טעם הקלקול והרי אז היה צריך להוציא מן הכלל אף מילה ושחיטה.
 וכפרט כשנוכח שבי רב בגמרא או רב הווא או רב המנוא (סנהדרין ספ"א)
 שגשאר בישיבת רב כסורא אחרי פטירתו ורק אחרי מות שמואל בנהדעא מלך רב
 הווא כסורא, והרי רב הווא אף הוא אמר בשעת עשייתן וכמוכן הוציא את שני אלה מן
 הכלל.
 ולכן כשרב חסדא אמר שתקיעה אין להוציאה מן הכלל אבל טבילה נשארת ובאמת
 מטעם אחר מכיון שגברא לא חזי, הוצרכה הגמ' להביא לו תניא נמי הכי שברייחא כמות
 על הטבילה שמברך אחריה. ויוצא שאף דבר שנמברך בגמ' כשעומת. טעם היה לדבר.

צרכה (מלל-צרכה) צרכה